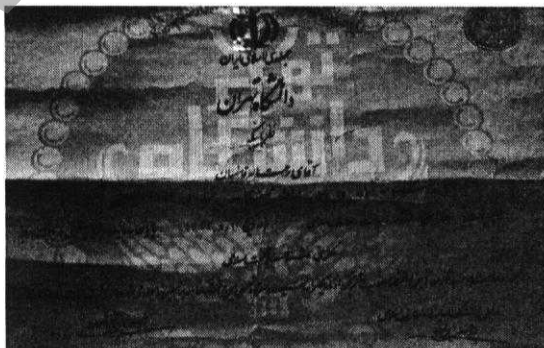

عبادت، نماز و دعا

دکتر رحمت الله قاضیان

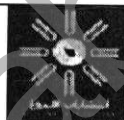
مُؤَن و نامید آور عبادت نماز و دعا و رحمت الله قاضیان. شصت و نه ۱۳۹۹

مشخصات فاعلری ۲۴۲ مرغ، ۵/۴۴ × ۵/۲۱ سم

تلفون: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۷۶۹-۴-۳، فیکس: ۳۳۰۰۰۰

فہرست ذیلی سی فی

• موضوع: آداب عبادت :

تجارت افروز

نقشہ است: سردی سان۔ پور: بہشت، رخ میاں طت۔ سائنجن کرانہ ۳۰ واحد ۹

٩١٢٧٥٣٢٤٨٣ . ٩٣٣٣ . ٣٨٤٩

عنوان: عبادت، نازو نویسنده: رحمت

اللہ قاضیہاں نامہ افروغ

نونت چاپ: اول ۹۹ وعا

تیسرا: ۵۰ جلد

کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۷۶۹-۴-۳

قیامت: ...۳۳ تومان

فهرست

دیباچه، ص ۹

بخش اول: عبادت، ص ۱۳

عبادت، ص ۱۵

چرا باید خدا را عبادت کنیم؟، ص ۱۶

کمال انسان در عبادت، ص ۱۸

آداب و شرایط عبادت، ص ۲۲

جایگاه عبادت، ص ۲۲

عبادت هدف خلقت انسان، ص ۲۳

ابعاد عبادت، ص ۲۵

عبادت توفیق و عطیه خدا، ص ۲۶

عبودیت نه عبادت، ص ۲۹

- تداوم عبادت، ص ۳۰
- تشبّه به خوبان، ص ۳۱
- توبه، ص ۳۲
- مقایسه عبادت خود با عبادت اولیاء، ص ۳۴
- قرب خدا، ص ۳۵
- غایت عبادت، ص ۳۹
- حکمت عبادت، ص ۴۳
- مؤمن و مصیبت، ص ۴۵
- تحمل سختی‌های عبادت، ص ۴۶
- ملائک عبادت در اسلام، ص ۴۷
- نقش عبادت خدا، ص ۵۶
- عبادت باید چگونه باشد؟ ص ۵۶
- آفات عبادت، ص ۵۸
- فرصت شمردن اوقات، ص ۶۰
- شرایط قبولی اعمال، ص ۶۱
- شرایط کمال عبادت، ص ۶۴
- اخلاص، ص ۶۶
- فرضت شمردن عمر، ص ۷۱

بخش دوم: نماز، ص ۷۵

- جایگاه نماز در اسلام، ص ۷۷
- نمازهای مقبول و مورد پسند، ص ۸۲
- استخفاف و سبک شمردن نماز، ص ۸۷

نماز بازدارنده از فحشاء و منکر، ص ۸۸

حضور قلب و خشوع در نماز، ص ۹۰

عوامل مؤثر برای خشوع در نماز، ص ۹۵

جلوه‌های ریا در نماز، ص ۹۷

مقدمات نماز، ص ۹۸

طهارت (غسل، وضو و تیمم)، ص ۹۸

نماز اول وقت، ص ۱۰۱

اذان و اقامه، ص ۱۰۴

مقارنات نماز، ص ۱۰۷

خواندن نماز، ص ۱۱۰

رکوع، ص ۱۱۴

سجود، ص ۱۱۵

قنوت، ص ۱۱۷

تشهد، ص ۱۱۷

سلام، ص ۱۱۸

سوره حمد، ص ۱۱۹

سوره توحید، ص ۱۴۵

تعقیبات نمازها، ص ۱۴۸

سجده شکر، ص ۱۵۰

نماز قضا، ص ۱۵۰

نماز مسافر، ص ۱۵۱

- نماز جمعه، ص ۱۵۱
- نماز عید فطر، ص ۱۵۳
- نماز عید قربان، ص ۱۵۴
- نماز آیات، ص ۱۵۵
- نماز میت، ص ۱۵۶
- نماز باران، ص ۱۵۷
- نمازهای مستحب (نافله)، ص ۱۵۸
- اعمال سحرگاهان، ص ۱۶۲
- نماز شب، ص ۱۶۵
- عطر و زینت در نماز، ص ۱۷۲
- فضیلت انگشتر، ص ۱۷۴
- نماز در مسجد، ص ۱۷۴
- نماز جماعت، ص ۱۷۵
- احکام نمازهای مستحبی، ص ۱۸۰
- نماز جعفر طیار، ص ۱۸۰
- بخش سوّم: دعا، ص ۱۸۱**

- ذکر، ص ۱۸۳**
- دعا، ص ۱۹۵**
- پیامبران الهی و دعا، ۱۹۶
- ارزش دعا و اثرات آن، ص ۱۹۷
- معارف اسلامی در دعا، ص ۲۰۱
- دعا با مضامین خداشناسی، ص ۲۰۲

- دعا با مضامین پیامبرشناسی، ص ۲۰۳
- فضایل دعا، ص ۲۰۴
- شرایط استجابت دعا، ص ۲۰۸**
- حمد خدا و صلوات، ص ۲۰۸
- اخلاص در دعا، ص ۲۰۸
- یقین به استجابت دعا، ص ۲۰۹
- پافشاری در دعا، ص ۲۱۰
- تزکیه تن و روان، ص ۲۱۱
- دعا کردن پنهانی، ص ۲۱۳
- لقمه حلال، ص ۲۱۳
- نام بردن حاجت‌ها، ص ۲۱۴
- اوقات استجابت دعا، ص ۲۱۴
- بهترین حالت دعا، ص ۲۱۶
- دسته جمعی دعا کردن، ص ۲۱۶
- خواستن همه چیز از خدا، ص ۲۱۷
- بالا بردن دست و تضرع، ص ۲۱۷
- پیوسته دعا کردن، ص ۲۱۸
- از خدا مصلحت خواستن، ص ۲۲۰
- رضایت و قرب خدا خواستن، ص ۲۲۰
- امر به معروف، ص ۲۲۱
- دعا توأم با تلاش، ص ۲۲۲
- تأثیر دعا، ص ۲۲۲

دعا از دید دانشمندان، ص ۲۲۷

فلسفه دعا یا پاسخ سه ایراد، ص ۲۳۲

اعمال ماه‌های اسلامی، ص ۲۳۶

اعمال اوّل هر ماه، ص ۲۳۶

خواص آب نیسان، ص ۲۳۶

اعمال ماه‌های خورشیدی، ص ۲۳۷

عید نوروز، ص ۲۳۷

استخاره و آداب آن، ص ۲۳۸

منابع کتاب، ص ۲۴۲

دِیَسَاح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّهِ الْعَالَمِينَ وَحَلِيِّ اللَّهِ عَلَى أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِهِ، سَيِّمًا أَشْرَفَهُمْ وَخَاتَمَهُمْ مُحَمَّدٌ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، الَّذِينَ أَذْهَبَ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً، لَأَسَيِّمًا بِقِيَّةِ اللَّهِ الْأَعْظَمِ، وَلِعِبْدَةِ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ، وَالسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

ستایش خداوندی را سزاست، که لباس عزّت و بزرگی درپوشید و آن دو را برای خود انتخاب و از آفریدگانش بازداشت. (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَيْسَ الْعِزُّ وَالْكِبْرِيَاءُ وَاخْتَارَهُمَا لِنَفْسِهِ دُونَ خَلْقِهِ، وَجَعَلَهُمَا حِمِيٍّ وَحَرَمًا عَلَى غَيْرِهِ) (خطبه ۹۲ نهج البلاغه). و ثنا پروردگاری را سزاست، که لباس عبودیت و پوشش فقر و مسکنت را بر اندام جهانیان موزون ساخت: «إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا» (مریم ۹۳/۱۹)

و محصول این ارتباط، سرریز جُود و بخشش از خداوند رحمان و رحیم و زدایش فقر از بندگان است.

عبادت، نردبان ترقی و تعالی انسان خاک‌نشین به درگاه حضرت داداری است، که در روان آدمیان ذوق و شوق خودش را به ودیعه نهاده است، تا با پیمودن راه و رسم جلال و جمال کبریای الوهیت، خود را به آن منبع فیض و کرم نزدیک سازند و از مواهب و الطاف او برخوردار گردند.

آری، انسان با عبادت، در صورتی که با آداب و راه و رسم عبادت و بندگی کاملاً آشنا باشد، چنان از طعم شیرین و عطر مُشکین آن سرمست می‌شود، که در دعایش به درگاه حضرت دوست، دست نیاز دراز کرده و عرض می‌کند: «اللَّهُمَّ أَذِقْنِي حَلَاوَةَ عِبَادَتِكَ: خداوندا، حلاوت بندگیت را به من بچشان.

پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به رهبری فقیه، حکیم و عارف بی‌بدیل حضرت امام خمینی (ره) بی‌تردید نقطه‌ی عطفی در تاریخ بشر به شمار می‌رود. انقلابی که شعور و شعار دینی را در هم آمیخت و خفتگان را بیدار و اسیران در بند هوا و شیطان را آزاد کرد، به ناامیدان امید و به خستگان نوش و توان بخشید. ظلمتکده‌های سراسر گیتی را همراه با ترنم: «يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ: هان ای انسان، تو برای رسیدن به پروردگات رنج خواهی برد، چه رنجی! و سرانجام به لقای او خواهی رسید.» (انشقاق ۶/۸۴) روشنی بخشید.

بنا بر احادیث، عبودیت سه رکن دارد: یکی آن‌که بنده نه در اصل وجودش برای خود مالکیتی قائل باشد و نه در کمالاتش، دوم، آن‌که

تدبیر همه چیزش را به دست پروردگار رحمان و رحیمش بداند و سَوَم آن که تمام اشتغالات و هم و غمش را در مسیر امر و نهی معبودش قرار دهد. (مجمع البحرین ۱۰۸۹/۲)

انسانی که با چنین بینشی به عبادت پروردگارش پردازد، نه فقط هیچ گامی برخلاف مسیر پروردگارش برنمی‌دارد، بلکه تمام مصائب و سختی‌های روزگار نیز برایش سهل و آسان می‌شود و از طرف دیگر، به گونه‌ای به عبادت می‌پردازد، که گویی از روزنه‌ی عبودیت نظاره‌گر برق جمال و وعد جلال پروردگارش می‌باشد.

چنان که رسول گرامی اسلام $\square$ می‌فرماید: «أَعْبُدْ رَبَّكَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ كُنْتَ لَا تَرَاهُ، فَإِنَّهُ يَرَاكَ: پروردگارت را چنان عبادت کن، که گویی او را می‌بینی؛ زیرا اگر تو او را نمی‌بینی، او تو را می‌بیند. (بحار ۷۴/۷۴)

امام حسین $\square$ در جمع اصحابش فرمودند: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ مَا خَلَقَ الْعِبَادَ إِلَّا لِيَعْرِفُوهُ، فَإِذَا عَرَفُوهُ عَبْدُوهُ، فَإِذَا عَبْدُوهُ اسْتَغْنَوْا بِعِبَادَتِهِ عَنْ عِبَادَةِ مَنْ سِوَاهُ: خداوند عز و جلّ بندگان را نیافرید، مگر برای آن که او را بشناسند، چون او را شناختند عبادتش کنند، پس وقتی او را عبادت کنند، از عبادت و بندگی دیگران بی‌نیاز می‌شوند». (المیزان ذیل آیه ۵۶ ذاریات)

نماز جسمی دارد و روحی، جسمش داشتن غسل و وضو، پاک بودن بدن و لباس از نجاسات، روبه قبله با خضوع ایستادن و... است، اما روح نماز قصد قربت و خلوص نیت و حضور قلب است و از این‌ها متفرع می‌شود امور دیگری مانند فراغ قلب از غیر خدا، خضوع و خشوع نسبت به معبود، هیبت از جلال او، رجاء و امید به رحمت و لطف او، خوف از

سخط و غضبش، فهم معانی آیات و اذکار که در نماز خوانده می‌شود و خالی بودن دل از موانع قبول نماز مانند کبر، عجب، حسد، قطع رحم و ... امام صادق علیه السلام می‌فرماید: نماز بنده بالا می‌رود و به درجه‌ی قبول می‌رسد نیمی از آن، یک سوّم آن، یک چهارم آن، یک پنجم آن و خلاصه بالا نمی‌رود و به درجه‌ی قبول نمی‌رسد، مگر آنچه از نماز که بدان توجّه داشته است. (جامع السّادات، آداب الصّلاة)

امام صادق علیه السلام فرموده: هرگاه به در مسجد رسیدی، بدان که پادشاه بزرگی را قصد کرده‌ای، که در محضر او گام نهند مگر پاکیزگان و همنشین او نشوند مگر تصدیق کنندگان و این که او قادر است با فضل و کرمش عمل هر که را بخواهد قبول کند و پادشاه به او عطا فرماید، هر چند عمل او کم باشد و یا از روی عدل و حساب عمل او را رد کند، هر چند بسیار باشد و بنگر از کدام دفتر اسم تو بیرون آید، پس اگر شیرینی مناجات پروردگار را پسندی، داخل شو، که برای تو اذن و امان است، و گرنه درنگ کن و توقّف نما مانند توقّف شخص مضطرّ و بیچاره که او را نخوانند. (جامع السّادات، آداب الصّلاة)

اصولاً جز خدا هیچ چیز و هیچ کس شایسته‌ی پرستش نیست، زیرا غیر خدا یا همچون بت‌ها هیچ خاصیتی ندارند و یا همچون فرشتگان یا انسان‌های دیگر قدرت و کارآیی آنها موقت و محدود است، درحالی که این تنها خداست، که نه فقط همه‌ی کمالاتش نامتناهی است، بلکه کمالات موجودات دیگر هم از اوست.

در قرآن کریم هم به تلاوت بسیار قرآن سفارش شده و هم به ذکر بسیار خداوند. در مورد تلاوت قرآن می‌فرماید: «فَاقْرَأْ وَ مَا يَسِّرَ مِنَ الْقُرْآنِ»

هر چه می توانید قرآن بخوانید.» و در مورد ذکر می فرماید: «فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا: بسیار ذکر و یاد خدا کنید.»؛ ولی یک تعبیری در مورد دعا آمده، که در مورد تلاوت قرآن نیست و آن این که می فرماید: «قُلْ مَا يَعْبُدُوا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ: بگو اگر دعایتان نباشد، پروردگارم به شما ارجی ننهد. (فرقان ۷۷)

و در حدیث داریم: «الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ: دعا مخ و مغز عبادت است.» (بحار الانوار ۳۰۲/۹۰)

این کتاب در سه بخش ارائه می شود: عبادت، نماز و دعا.

رحمت الله قاضیان